

XORIJIY DAVLATLARDA OLIY TA'LIM KO'RGAZMALARINI TASHKIL ETISH: STRATEGIK IMKONIYATLAR, SAMARADORLIK VA HAMKORLIK ISTIQBOLLARI

Sh.Toirov

Oliy ta'limni rivojlantirish va global hamkorlik
markazi bo'lim boshlig'i

Sh.Maxmudov

Oliy ta'limni rivojlantirish va global
hamkorlik markazi bosh mutaxassisi

N.Abdurahmonov

Oliy ta'limni rivojlantirish va global hamkorlik
markazi yetakchi mutaxassisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20732388>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 13-iyun 2026 yil

Ma'qullandi: 15-iyun 2026 yil

Nashr qilindi: 17-iyun 2026 yil

KEYWORDS

xalqaro ta'lim ko'rgazmalari,
oliy ta'limning
internatsionallasuvi, Study in
Uzbekistan, ta'lim eksporti,
xorijiy talabalar, akademik
mobillik, xalqaro hamkorlik,
ta'lim diplomatiyasi, ta'lim
marketingi, global ta'lim bozori,
oliy ta'lim brendi, strategik
hamkorlik.

ABSTRACT

Mazkur maqolada xorijiy davlatlarda oliy ta'lim ko'rgazmalarini tashkil etishning strategik ahamiyati, ularning ta'lim xizmatlari eksportini rivojlantirish, xorijiy talabalarni jalb qilish va xalqaro hamkorlikni kengaytirishdagi o'rni tahlil qilingan. Shuningdek, 2025–2026-yillarda “Study in Uzbekistan” brendi ostida Qirg'iziston, Xitoy, Ozarbayjon, Pokiston va Tojikistonda tashkil etilgan xalqaro ta'lim ko'rgazmalari tajribasi umumlashtirilgan. Tadqiqot davomida ko'rgazmalarining milliy ta'lim brendini targ'ib qilish, akademik mobillikni rivojlantirish, qo'shma ta'lim dasturlarini yo'lga qo'yish va institutsional hamkorlikni mustahkamlashdagi samaradorligi baholangan. Tahlillar asosida xalqaro ta'lim ko'rgazmalarining samaradorligini oshirish, yangi geografik bozorlarga chiqish, marketing strategiyalarini takomillashtirish hamda “Study in Uzbekistan” platformasining xalqaro raqobatbardoshligini kuchaytirishga qaratilgan ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Bugungi globallasuv va raqamli transformatsiya sharoitida oliy ta'lim muassasalarining xalqaro maydondagi mavqeini mustahkamlash, nufuzini oshirish hamda xorijiy talabalar va ilmiy hamkorlarni jalb qilish strategik zaruriyatga aylangan. Davlatlararo ta'lim munosabatlari an'anaviy diplomatik doiradan chiqib, qo'shma ilmiy loyihalar, akademik mobillik dasturlari va transchegaraviy ta'lim shakllari orqali yangi bosqichga ko'tarilmoqda [1, 2]. Xalqaro ta'lim ko'rgazmalari aynan shu jarayonning markaziy platformalaridan biri sifatida namoyon bo'lib, milliy ta'lim brendini ilgari surish, institutlararo bitimlar tuzish va ta'lim xizmatlari eksportini kengaytirish bo'yicha beqiyos imkoniyat yaratadi.

Oliy ta'limni rivojlantirish va global hamkorlik markazi huzuridagi Xalqaro hamkorlik va xorijiy tajribani tadqiq qilish bo'limi 2025–2026-yillarda Qirg'iziston, Xitoy, Rossiya, Ozarbayjon, Pokiston va Tojikiston kabi mamlakatlarda “Study in Uzbekistan” brendini targ'ib qiluvchi bir qator xalqaro ta'lim

ko'rgazmalarini muvaffaqiyatli tashkil etdi. Ushbu maqolada mazkur ko'rgazmalar tajribasi umumlashtirilib, ularning xorijiy talabalarni jalb qilish, xalqaro hamkorlikni rivojlantirish va milliy ta'lim tizimining global raqobatbardoshligini oshirishdagi ahamiyati tahlil qilinadi.

1. Xalqaro ta'lim KO'rgazmalarining strategik ahamiyati

Xalqaro ta'lim ko'rgazmalari milliy oliy ta'lim tizimini tashqi auditoriyaga tanishtirishning ko'p qirrali, bevosita muloqotga asoslangan shaklidir. Bunday tadbirlar davomida mamlakatning akademik imkoniyatlari, ta'lim dasturlari, ilmiy salohiyati va infratuzilmasi keng auditoriyaga yetkaziladi [3]. Germaniya (DAAD), Buyuk Britaniya (British Council), Fransiya (Campus France) va Janubiy Koreya (NIIED) singari yetakchi ta'lim eksportyorlari ko'rgazmalarni o'zlarining xalqarolashtirish strategiyalarining markaziy elementiga aylantirgan [4, 5]. O'zbekiston ham "Study in Uzbekistan" yagona brendi ostida ushbu yo'nalishda tizimli qadamlar tashlamoqda.

Xalqaro ta'lim ko'rgazmalari quyidagi strategik maqsadlarga xizmat qiladi:

- Milliy ta'lim brendi va imidjini xalqaro miqyosda shakllantirish va mustahkamlash;
- Xorijiy talabalar uchun mamlakatda ta'lim olishning jozibadorligi va imkoniyatlarini bevosita namoyish etish;
- Hamkor oliy ta'lim muassasalari bilan bitimlar tuzish uchun operativ muzokara maydoni yaratish;
- Qo'shma ta'lim dasturlari, akademik almashinuv va ilmiy loyihalarni yo'lga qo'yish;
- Ta'lim xizmatlari eksportini kengaytirib, milliy iqtisodiyotga valyuta tushumlarini oshirish;
- Xalqaro ta'lim tendensiyalarini monitoring qilish va milliy ta'lim siyosatiga tatbiq etish [6, 7].

Bundan tashqari, ko'rgazmalar ta'lim diplomatiyasining muhim instrumenti sifatida davlatlararo ishonch va madaniy-gumanitar hamkorlikni chuqurlashtirishga xizmat qiladi. Ko'rgazma doirasida imzolangan memorandum va kelishuvlar ko'p hollarda uzoq muddatli barqaror institutsional aloqalarning poydevorini tashkil etadi.

2. Amalga oshirilgan KO'rgazmalar va erishilgan natijalar

2025–2026-yillar mobaynida bo'lim tomonidan oltita mamlakatda "Study in Uzbekistan" ko'rgazmalari o'tkazildi. Quyida har bir yo'nalish bo'yicha tadbirlar va asosiy natijalar tahlil qilinadi.

2.1. Qirg'iziston Respublikasi

2025-yil 10–11-avgust kunlari O'sh shahrida "O'zbekiston–Qirg'iziston biznes va ta'lim ko'rgazmasi" tashkil etildi. Unda oziq-ovqat, to'qimachilik, tibbiyot, ta'lim va turizm sohalaridan 1000 dan ortiq ishtirokchi qatnashdi. 50 dan ziyod B2B uchrashuv o'tkazilib, 10 dan ortiq yangi ta'lim loyihasi taqdim etildi, 200 nafarga yaqin abituriyentga individual konsultatsiyalar berildi. Ushbu ko'rgazma mahalliy diaspora va yoshlar bilan aloqalarni mustahkamlashda muhim platforma bo'lib xizmat qildi.

2.2. Xitoy Xalq Respublikasi

Xitoy yo'nalishida uch bosqichli tadbirlar seriyasi amalga oshirildi:

Samarqand xalqaro forumi (2025-yil iyun): 1–2-iyun kunlari O'zbekiston–Xitoy ta'lim, fan va texnologiya hamkorligiga bag'ishlangan forumda "Study in Uzbekistan" va "Study in China" ko'rgazmalari uyushtirildi. 10 ta hamkorlik bitimi imzolaniib, 5 ta yangi qo'shma loyihaga start berildi.

Urumchi safari (2025-yil noyabr): 3–7-noyabr kunlari delegatsiya Urumchi shahrida yetakchi texnologik markazlar va universitetlar bilan tanishdi, “Xitoy–Markaziy Osiyo” hamkorlik forumida O‘zbekiston islohotlari taqdim qilindi.

Sian forumi va milliy ko‘rgazma (2026-yil may): 21–25-may kunlari Sian shahrida o‘tkazilgan “Xitoy–O‘zbekiston hududlararo hamkorlik” forumi doirasida 43 ta oliy ta‘lim muassasasi ishtirok etgan “Study in Uzbekistan” ko‘rgazmasi tashkil etildi. Oliy ta‘lim, fan, innovatsiya, tibbiyot va qayta tiklanuvchi energetika sohalarida 15 dan ortiq ikki tomonlama hujjat imzolandi.

Shuningdek, 2026-yil 11-fevralda Xitoy Xalqaro ta‘lim almashinuvi assotsiatsiyasi bilan strategik bitim imzolanib, 32 ta oliy ta‘lim muassasasining Xitoy yo‘nalishidagi ishtiroki muvofiqlashtirildi va barcha materiallar xitoy tilida tayyorlandi.

2.3. Ozarbayjon Respublikasi

Boku shahrida uch mavsumiy ko‘rgazma o‘tkazildi. 2026-yil 30–31-yanvardagi ko‘rgazmada 8 ta OTM vakillari 2500 dan ortiq tashrif buyuruvchiga taqdimot qilib, 8 ta hamkorlik bitimi imzolandi; Toshkent davlat transport universiteti va Ozarbayjon Milliy aviatsiya akademiyasi o‘rtasida akademik mobillik memorandum tuzildi. 2026-yil 23–24-may kunlari bo‘lib o‘tgan uchinchi nashrda 16 ta O‘zbekiston OTM tibbiyot, huquq, biznes, IT, muhandislik va agrotexnologiyalar bo‘yicha ta‘lim imkoniyatlarini keng targ‘ib qildi.

2.4. Pokiston Islom Respublikasi

2026-yil 3–8-aprel kunlari Karachi va Islomobodda “Pakistan Travel Mart” doirasida tashkil etilgan ko‘rgazmada 10 ta OTM ishtirok etib, tibbiyot, muhandislik, AT va san‘at yo‘nalishlaridagi dasturlarni namoyish etdi. Pokiston auditoriyasining O‘zbekiston madaniy merosiga bo‘lgan yuqori qiziqishi ta‘lim turizmi istiqbollarini kengaytirishga asos bo‘ldi.

2.5. Tojikiston Respublikasi

2026-yil 6–10-aprel kunlari Dushanbe, Dangara va Xo‘jand shaharlarida “Xorijiy davlatlar universitetlarining uchinchi xalqaro festival-ko‘rgazmasi – Tojikiston–2026” o‘tkazildi. Tadbirda Bosh vazir o‘rinbosari, Ta‘lim va fan vaziri ishtirok etdi. “Study in Uzbekistan” platformasi orqali onlayn hujjat topshirish va 500 tagacha davlat granti haqida ma‘lumot berildi, bitiruvchilar va ota-onalar uchun davra suhbat tashkil etildi.

3. Ko‘rgazmalarning xorijiy talabalarni jalb qilishdagi roli

Xorijiy talabalarni jalb qilish – ta‘lim eksport strategiyasining bosh maqsadi. Ko‘rgazmalar bu maqsadga bir necha samarali mexanizm orqali erishadi:

- Bevosita muloqot va ishonch: Yuzma-yuz muloqot potentsial talabalar qaror qabul qilish jarayonini tezlashtiradi; o‘quv dasturlari, turar joy va viza masalalarida real vaqt rejimida maslahatlar beriladi.
- “Study in Uzbekistan” platformasini ilgari surish: Ko‘rgazmalar yagona axborot portalining yangi geografik bozorlarda taniqliligini ta‘minlovchi asosiy kanal vazifasini o‘tamoqda [8].
- Grant va imkoniyatlardan xabardorlik: Davlat grantlari, imtiyozli shartnomalar va qisman moliyalashtiriladigan dasturlar to‘g‘risidagi aniq axborot bevosita maqsadli auditoriyaga yetkazilmoqda.

- Moslashtirilgan strategiyalar: Pokistonda tibbiyot va muhandislik, Ozarbayjonda yuridik va IT, Xitoy uchun to'liq xitoy tilidagi kontent, Tojikistonda maktab bitiruvchilariga yo'naltirilgan taqdimotlar – bu differensiatsiya jalb qilish samaradorligini sezilarli oshiradi.

- Multimedia vositalari: Virtual laboratoriyalar, bitiruvchilar muvaffaqiyat tarixi va interaktiv materiallar taqdimotlar ta'sirchanligini kuchaytirmoqda.

4. Ko'rgazmalarning xalqaro hamkorlik uchun strategik ahamiyati

Ko'rgazmalar shunchaki targ'ibot tadbiri emas, balki institutlararo strategik ko'prik rolini o'ynaydi.

- Rasmiy bitimlar: Sian forumida 15 dan ortiq, Ozarbayjonda 8 ta, Xitoy assotsiatsiyasi bilan strategik bitim – bularning barchasi uzoq muddatli hamkorlik uchun mustahkam huquqiy asos yaratdi.

- B2B muzokaralar: Qirg'izistonda 50 dan ziyod uchrashuv o'tkazilgani operativ va moslashuvchan amaliy kelishuvlarga yo'l ochdi.

- Akademik mobillik va qo'shma dasturlar: Toshkent transport universiteti va Ozarbayjon aviatsiya akademiyasi bitimi, Xitoy yo'nalishida yangi laboratoriyalar tashkil etish bo'yicha kelishuvlar ko'rgazmalar samarasining aniq ko'rsatkichidir.

- Ta'lim diplomatiyasi: Elchixonalar va diplomatik missiyalar bilan uyg'unlik, xususan Ozarbayjondagi elchi bilan uchrashuv, ko'rgazmalarni davlat strategiyasi darajasiga ko'tardi.

- Xalqaro ta'lim bozorida pozitsiyalash: Muntazam ko'rgazmalar O'zbekistonni Markaziy Osiyoning nufuzli ta'lim yo'nalishi sifatida targ'ib qilishning strategik vositasiga aylanib bormoqda [9].

Xulosa va tavsiyalar

2025–2026-yillardagi ko'rgazmalar tajribasi shuni tasdiqlaydiki, muntazam tashkil etiladigan xalqaro ta'lim ko'rgazmalari O'zbekiston oliy ta'lim tizimining globallashuviga hissa qo'shadigan eng samarali vositalardan biridir. Mingdan ortiq potentsial talaba bilan bevosita muloqot, yuzlab B2B uchrashuv, o'nlab memorandum va shartnomalar bu samaradorlikning ishonchli dalilidir.

Kelajakda quyidagi tavsiyalarni amalga oshirish maqsadga muvofiq:

- Ko'rgazmalar geografiyasini Janubiy-Sharqiy Osiyo, Yaqin Sharq va Afrika mamlakatlariga kengaytirish;

- Har bir maqsadli bozor uchun chuqurlashtirilgan tadqiqot asosida alohida marketing strategiyasi va tilga moslashtirilgan kontent ishlab chiqish;

- Samaradorlikni o'lchash uchun aniq KPI tizimini (jalb qilingan talabalar soni, imzolangan shartnomalar, ilmiy loyihalar soni) joriy etish;

- “Study in Uzbekistan” raqamli platformasini ko'p tilli va interaktiv funksiyalar bilan boyitish;

- Xorijdagi elchixonalar, diaspora va ta'lim agentliklari bilan hankorlikni institutsionallashtirish orqali tashkiliy bazani mustahkamlash.

Xalqaro ta'lim ko'rgazmalari – milliy oliy ta'lim tizimining xalqaro raqobatbardoshligini oshirish, barqaror hamkorlik aloqalarini shakllantirish va O'zbekistonni Markaziy Osiyoning yetakchi ta'lim habiga aylantirish yo'lida strategik ahamiyatini yanada oshirib boradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabrdagi "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5847-son Farmoni.
2. Knight, J. (2012). Internationalization of Higher Education: New Directions, New Challenges. *IAU Horizons*, 18(1), 16–19.
3. Altbach, P. G., & Knight, J. (2007). The Internationalization of Higher Education: Motivations and Realities. *Journal of Studies in International Education*, 11(3-4), 290–305.
4. DAAD. (2021). *Wissenschaft weltoffen 2021. Facts and Figures on the International Nature of Studies and Research in Germany*. Bielefeld: wbv Media.
5. British Council. (2020). *The Shape of Global Higher Education: International Student Mobility*. London: British Council.
6. Choudaha, R. (2017). Three waves of international student mobility (1999–2020). *Studies in Higher Education*, 42(5), 825–832.
7. OECD. (2022). *Education at a Glance 2022: OECD Indicators*. Paris: OECD Publishing.
8. "Study in Uzbekistan" yagona axborot portali. [online] Available at: <https://studyin.uz>
9. Marginson, S., & van der Wende, M. (2007). *Globalisation and Higher Education*. OECD Education Working Papers, No. 8. Paris: OECD.
10. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 20-iyuldagi "Xorijiy fuqarolarga O'zbekiston Respublikasining oliy ta'lim muassasalarida ta'lim olish uchun davlat grantlari ajratish tartibi to'g'risida"gi qarori.
11. Mazilov, V.A. (2018). *Obrazovatel'nye vystavki kak instrument marketinga [Ta'lim ko'rgazmalari marketing vositasi sifatida]*. Moskva: Logos.
12. Jibuti, M. (2020). Educational Exhibitions as a Tool for International Student Recruitment. *European Journal of Educational Sciences*, 7(2), 45–58.